

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1994-1995**

6 MAART 1995

**Ontwerp van wet betreffende
de handelsagentuurovereenkomst**

AMENDEMENTEN**INHOUD**

Nrs.	Bladz.
4 Amendementen van de heer Hatry en mevr. Herzet	2
5 Amendement van de heren Hatry en Barzin	3
6 Amendement van de heren Barzin en Hatry	3

SÉNAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1994-1995**

6 MARS 1995

**Projet de loi relative
au contrat d'agence commerciale**

AMENDEMENTS**SOMMAIRE**

Nos	Pages
4 Amendements proposés par M. Hatry et Mme Herzet	2
5 Amendement proposé par MM. Hatry et Barzin	3
6 Amendement proposé par MM. Barzin et Hatry	3

R. A 15918*Zie:***Gedr. St. van de Senaat:**

355 (B.Z. 1991-1992):

- Nr. 1: Ontwerp van wet.
- Nr. 2: Erratum.
- Nr. 3: Verslag.

R. A 15918*Voir:***Documents du Sénat:**

355 (S.E. 1991-1992):

- Nº 1: Projet de loi.
- Nº 2: Erratum.
- Nº 3: Rapport.

**4. — AMENDEMENTEN
VAN DE HEER HATRY EN MEVR. HERZET**

Art. 3

Dit artikel aan te vullen met een 4°, luidende:

« 4° De overeenkomsten gesloten met handelsagenten die werkzaam zijn in de dienstensector of in de verkoop of de aankoop van vastgoed. »

Verantwoording

Artikel 1, § 2, van de richtlijn van 18 december 1986 sluit impliciet doch onmiskenbaar uit dat de richtlijn wordt toegepast op agenten die werkzaam zijn in de dienstensector of in de aan- en verkoop van onroerende goederen. Die bepaling verwijst immers naar de verkoop of de aankoop van goederen. Daarenboven wordt in de derde considerans van de richtlijn gewag gemaakt van « het goederenverkeer tussen de Lid-Staten ». Om te voorkomen dat de Belgische wetgever verder gaat dan de bepalingen die de Europese tekst voorschrijft, moet dan ook duidelijk in de omzettingswet bepaald worden dat die wet niet van toepassing is op handelsagenten die werkzaam zijn in de dienstensector of die belast zijn met de verkoop of aankoop van onroerende goederen. Dat is het doel van dit amendement.

Art. 3bis (nieuw)

Een artikel 3bis in te voegen, luidende:

« Artikel 3bis. — Wanneer overeenkomstig de contractuele bepalingen, het geografisch gebied dat aan de agent is toegewezen, gelegen is buiten de E.E.G., kunnen de partijen afwijken van alle bepalingen van deze wet. »

Verantwoording

Het territoriaal toepassingsgebied van de wet moet beperkt worden tot het grondgebied van de Europese Gemeenschap. Die oplossing is des te meer verantwoord omdat de richtlijn de Lid-Staten niet verplicht de bepalingen toe te passen op de overeenkomsten tussen E.E.G.-opdrachtgevers en agenten die werkzaam zijn buiten de E.E.G. Een dergelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet zou daarenboven een discriminatie inhouden van de E.E.G.-opdrachtgevers ten opzichte van de opdrachtgevers in derde landen voor zover de wetgevers van die landen niet voorzien in soortgelijke bepalingen. Het amendement werd trouwens in ruime mate ingegeven door de Duitse omzettingswet (§ 92c van het *Handelsgesetzbuch*).

**4. — AMENDEMENTS PROPOSÉS
PAR M. HATRY ET MME HERZET**

Art. 3

Compléter cet article par un 4°, libellé comme suit :

« 4° Aux contrats conclus avec des agents commerciaux dont l'activité relève de la prestation de services ou de la vente ou de l'achat d'immeubles. »

Justification

L'article 1er, § 2, de la directive du 18 décembre 1986 exclut de manière implicite, mais certaine, l'application de la directive aux agents qui opèrent dans le domaine des prestations de services et des biens immeubles. En effet, la disposition considérée se réfère à la vente ou à l'achat de marchandises. De plus, au troisième considérant de la directive, il est question d'« échanges de marchandises entre États membres ». Aussi, afin d'éviter que le législateur belge n'aille au-delà du prescrit du texte européen, il convient de préciser clairement dans la loi de transposition que celle-ci ne s'applique pas aux agents commerciaux dont l'activité relève de la prestation de services ou de la vente ou de l'achat d'immeubles. Tel est l'objet du présent amendement.

Art. 3bis (nouveau)

Insérer un article 3bis (nouveau), libellé comme suit :

« Article 3bis. — Lorsque, conformément aux dispositions contractuelles, le territoire qui est attribué à l'agent se situe en dehors de la C.E.E., les parties peuvent déroger à toutes les dispositions de la présente loi. »

Justification

Le champ d'application territorial de la loi projetée devrait être strictement limité au territoire de la Communauté européenne. Cette solution est d'autant plus justifiée que la directive n'oblige pas les États membres à appliquer ses dispositions à des accords entre commettants communautaires et des agents exerçant leur activité en dehors de la C.E.E. De plus, une telle extension du champ d'application de la loi projetée constituerait une discrimination des commettants communautaires par rapport aux commettants dans les pays en dehors de la C.E.E., dans la mesure où les législateurs de ces pays ne prévoient pas des dispositions analogues à celles de la directive. L'amendement proposé s'inspire d'ailleurs largement de la loi de transposition allemande (paragraphe 92c, *Handelsgesetzbuch*).

In de voorgestelde versie verleent het amendement een bindend karakter aan de bepalingen die de agent willen beschermen aangezien het hier gaat om contractuele verbintenissen met handelsagenten die werkzaam zijn in de Europese Gemeenschap. Het wil evenwel verduidelijken dat een handelsagent die gevestigd is in een Lid-Staat maar die krachtens de overeenkomst niet werkzaam is op het grondgebied van de Europese Gemeenschap niet moet voldoen aan de dwingende bepalingen van de nationale wet noch daardoor beschermd moet worden. De voorgestelde oplossing voorkomt dat onterechte vorderingen worden ingesteld met het oog op het verkrijgen van vergoedingen van buitenlandse handelsagenten die zich zuiver pro forma op het grondgebied van de E.E.G. gevestigd hebben maar die in werkelijkheid elders werkzaam zijn.

*
* *

5. — AMENDEMENT VAN DE HEREN HATRY EN BARZIN

Art. 4

A. In het eerste lid van dit artikel tussen het woord «wordt» en het woord «gesloten» in te voegen het woord «schriftelijk».

B. Het tweede lid te doen vervallen.

Verantwoording

Een geschreven stuk lijkt het beste middel om te bewijzen wat overeengekomen is.

*
* *

6. — AMENDEMENT VAN DE HEREN BARZIN EN HATRY

Artikel 1bis (nieuw)

Een artikel 1bis in te voegen, luidende:

«Artikel 1bis. — Voor de in deze wet beoogde handelsagentuurovereenkomsten houdt het vermoeden bepaald in artikel 4, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, op gevolg te hebben vanaf 1 januari 1994.»

Tel que libellé, l'amendement proposé confère un caractère impératif aux dispositions visant à protéger l'agent s'agissant de relations contractuelles avec des agents commerciaux exerçant leur activité au sein de la Communauté européenne. Toutefois, il entend préciser qu'un agent commercial établi dans un État membre mais dont l'activité n'est pas, en vertu du contrat, exercée sur le territoire de la Communauté européenne, ne doit pas être visé par les dispositions impératives de la loi nationale ni bénéficier de sa protection. La solution préconisée a le mérite d'éviter des actions injustifiées visant à obtenir des indemnités de la part d'agents commerciaux étrangers qui ont un établissement purement formel sur le territoire de la C.E.E. mais qui, dans la réalité, exercent leur activité ailleurs.

**Paul HATRY.
Jacqueline HERZET.**

*
* *

5. — AMENDEMENT PROPOSÉ PAR MM. HATRY ET BARZIN

Art. 4

A. À l'alinéa premier de cet article, insérer les mots «par écrit» entre le mot «conclu» et le mot «pour».

B. Supprimer l'alinéa 2.

Justification

L'écrit paraît le moyen le plus adéquat de se réserver la preuve de ce qui a été convenu.

**Paul HATRY.
Jean BARZIN.**

*
* *

6. — AMENDEMENT PROPOSÉ PAR MM. BARZIN ET HATRY

Article 1^{er}bis (nouveau)

Insérer un nouvel article 1^{er}bis, libellé comme suit :

«Article 1^{er}bis. — Pour les contrats d'agence commerciale visés par la présente loi, la présomption établie par l'article 4, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, cesse ses effets dès le 1er janvier 1994.»

Verantwoording

De aanpassing van onze wetgeving aan de Europese richtlijn van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten (*Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. L 382 van 31 december 1986) moet gepaard gaan met de afschaffing van het vermoeden bepaald in artikel 4, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende arbeidsovereenkomsten.

Dat artikel bepaalt dat « nietegenstaande elke uitdrukkelijke bepaling van de overeenkomst of bij het stilzwijgen ervan, de overeenkomst gesloten tussen opdrachtgever en tussenpersoon, welke ook de benaming zij, beschouwd wordt als een arbeidsovereenkomst voor handelsvertegenwoordigers, tenzij het tegendeel wordt bewezen ».

Die bepaling geeft vaak aanleiding tot moeilijkheden bij de beëindiging van een overeenkomst met een zelfstandige agent, aangezien het gaat om een agent die een natuurlijke persoon is. Die persoon wordt immers geacht in een ondergeschikte positie te verkeren en gebonden te zijn door een arbeidsovereenkomst met de voordelen die daaraan verbonden zijn bij beëindiging van de overeenkomst. Het is de opdrachtgever die moet bewijzen dat zijn agent in werkelijkheid volledig zelfstandig optreedt. Dit leidt tot een grote rechtsonzekerheid. Op het einde van de overeenkomst dreigt de opdrachtgever immers geconfronteerd te worden met een aantal sociaalrechtelijke plichten (bijvoorbeeld in verband met de opzeggingstermijn of -vergoeding, vergoeding voor het aanbrengen van klanten, R.I.Z.I.V.-bijdragen,...) indien hij er niet in slaagt te bewijzen dat de agent niet onder zijn gezag heeft gehandeld. Het is niet verantwoord dat vermoeden te handhaven wanneer de handelsagent een eigen rechtsstatuut heeft. Een wijziging van de wet van 3 juli 1978 is dan ook noodzakelijk, met dien verstande dat uitdrukkelijk moet worden bepaald dat het beoogde vermoeden niet kan gelden voor de zelfstandige handelsagenten.

Justification

L'adaptation de notre législation à la directive européenne du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants (*Journal officiel des Communautés européennes* n° L 382 du 31 décembre 1986) doit nécessairement aller de pair avec la suppression de la présomption prévue par l'article 4, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Cet article dispose que nonobstant toute stipulation expresse du contrat ou en son silence, le contrat conclu entre commettant et intermédiaire, quelle qu'en soit la dénomination, est réputé, jusqu'à preuve du contraire, un contrat de travail de représentant de commerce.

Cette disposition suscite fréquemment des difficultés lors de la résiliation d'un contrat d'agence autonome, s'agissant d'un agent qui est une personne physique. En effet, elle présume qu'il est dans une relation de subordination et donc dans les liens d'un contrat de travail avec les avantages y liés en cas de cessation du contrat. C'est au commettant à apporter la preuve que son agent est en réalité tout à fait autonome. D'où l'insécurité juridique la plus grande. En effet, à la fin du contrat, le commettant risque de se voir soumis aux contraintes du droit social (par exemple délai ou indemnité de préavis, indemnité de clientèle, cotisations O.N.S.S.,...) s'il ne parvient pas à établir que l'agent n'agissait pas sous son autorité. Or, le maintien de cette présomption ne se justifie plus dès lors que l'agent de commerce bénéficie d'un statut juridique propre. Aussi, une modification de la loi du 3 juillet 1978 s'impose, étant entendu que les agents commerciaux indépendants devraient être exclus de manière expresse du bénéfice de la présomption considérée.

Jean BARZIN.
Paul HATRY.